

From the historical terp to the terp of the future

Historical hiking and cycling route from Hegebeintum to Blije.
Length: 10 km (to and fro).

Terpen (mounds) are an important aspect in the Frisian landscape. They speak to the imagination when it comes to history, they raise questions in the field of archaeology and inspire art and culture. The terp residents of the past were strongly connected to the Wadden Sea. This connection is still there with the current population, but was severely broken by the construction of the dikes. In 2011, the people of Blije decided this should be changed. The inhabitants wanted to reestablish what once was lost, to work and live with a view to and for the Wadden Sea. The highest mound in Friesland, in Hegebeintum, shows a part of the old story of the landscape. So, why not start a new story here? And that's how the idea arose to create a new terp behind the dike by Blije: The Terp of the Future. A special place, which attracts people to the village and the Wadden coast, where old stories can be told and new stories can be made.

The route from the Historical Terp to the Terp of the Future leads you through old history to this location in the outer area.

→ **Start** Hegebeintum Visitors Center.

- Go upwards on terp towards church
- Past the church continue to seashell path, turn right.
- End of path turn right towards Pypkedyk.
- Turn left, Vogelzangsterweg.
- Continue onto white columned drive
- At the white house turn left, unto Staatsbosbeheer path (please walk your bike here).
- Along the path turn left over the bridge, then right onto Vogelzangsterweg. Follow route towards Blije.
- Turn right at junction 89, former railway route
- Turn left at former railway station building onto Stationsweg

 Fancy a nice gift or a snack? Then this is the moment! Make a stop at number 29 Kleine-Lijn, a traditional cotton printing shop and store with great coffee, tea and delicious homemade cakes.

- To the left, behind Stationsweg 10 in the orchard, once stood Monsma Estate, one of the four old estates in Blije. By the church on the left, once stood a chicory drier until the 1970s. Located between the shell path and the church is a large rainwater well, which once was used in dry summers to supply half of the village with water.
- The iconic Reformed St. Nicholas Church is situated on a rather low mound (terp). The Romanesque tower dates back to the 13th century. If you find the church open take a look at this show piece: a 16th century grave stone with an image of a warrior in full armour. This image fits the militant life of the most famous inhabitant of Blije: Janke van Unema.
- Continue to the center of the village, Watse Cuperusplein
- From the town square turn left onto Unemastraat, once a ditch (water current channel) between sea and lowlands.
- End of Unemastraat cross over the Ljouwerterdyk. Note the house on the right is on a former mound. This was the location of the Unema Estate in the Middle Ages
- Continue onto Unemaloane. A NAM (Natural Gas) drilling site is located just in front of the dike
- Cross over the dike using stairs, for a view of the salt marsh area
- Descend the dike to the location of the outer-dike terp

To go back:

- Go over the dike to the road, turn right and follow the dike. Turn left unto Kahoolsterlaan.
- Cross over Ljouwerterdyk, turn left in the direction of Blije. Take the first right, at fork stay right, this will take you to the starting point.

Deze publicatie is mogelijk gemaakt door bijdragen van:
VSBfonds, Provincie Fryslân, Nederlandse Aardolie Maatschappij, Gemeente Ferwerderadiel, Bezoekerscentrum Terp Hegebeintum, Petronella Fonds Blije, Vereniging Dorpsbelang Blije eo.

WANDEL- EN FIETSROUTE Van historische terp naar terp van de toekomst

Een route langs de historie van Hegebeintum en Blije
Lengte: 10 km (heen en terug).

Terpen zijn belangrijke verschijningen in het Friese landschap. Historisch gezien spreken ze tot de verbeelding, ze roepen vragen op als het gaat om archeologie en ze inspireren tot nieuwe plannen en ideeën op het gebied van kunst en cultuur. De terpbewoners van vroeger waren sterk verbonden met het Wad. Die betrokkenheid is er nog steeds bij de huidige bewoners van dit gebied, maar door de aanleg van de dijken is de verbinding voelbaar verbroken. In 2011 besloot het dorp Blije dat het anders moest. De inwoners wilden meer met het gezicht naar de Waddenzee toe wonen, leven en werken. De hoogste terp van Friesland, in Hegebeintum, laat in het landschap een deel van het oude verhaal zien. Waarom hier geen nieuw verhaal aan toegevoegd? En zo ontstond het idee om ter hoogte van Blije buitendijks een nieuwe terp te maken: de Terp fan de Takomst. Een bijzondere belevingsplek, die mensen naar het dorp en de Waddenkust trekt, waar oude verhalen verteld kunnen worden en nieuwe verhalen gemaakt.

De route Van Historische Terp naar Terp van de Toekomst leidt de bezoekers door een oud historisch verhaal naar deze locatie in het buitendijks gebied.

Foto: Jochem Wiersma

- Start parkeerterrein **P** Bezoekerscentrum Terp Hegebeintum.
- Rechtdoor terp omhoog richting kerk ①
 - Na de kerk rechtdoor tot schelpenpaadje, daar rechtsaf.
 - Einde schelpenpaadje rechtsaf richting Pypkedyk, daar linksaf.
 - Vervolg de weg fietsend of wandelend via de Vogelzangsterweg.
 - Rechtdoor via laantje met witte zuilen ②
 - Einde laantje ter hoogte van witte huis linksaf, wandelpaadje Staatsbosbeheer (fiets aan hand).
 - Halverwege pad linksaf, via bruggetje Vogelzangsterweg.
 - Rechts af vervolg route richting Blije.
 - Rechts af bij knooppunt 89, voormalig spoorwegtracé ③
 - Voor voormalig stationsgebouw Blije linksaf, Stationsweg ④

Zin in een leuk cadeautje of een versnapering? Dan is dit het moment! Maak een stop bij nummer 29 Kleine-Lijn, ambachtelijke katoendrukkerij met winkel en goede koffie of thee met heerlijke huisgemaakte taart.

- Links, achter Stationsweg 10 in de boomgaard, lag vroeger Monsma State, een van de vier states in Blije. Vlak voor de kerk links lag tot in de zeventiger jaren een chicorei-eest (drogerij). Tussen schelpenpad en kerk bevindt zich een grote regenwaterput. In droge zomers haalde het halve dorp hier water.
- De beeldbepalende Hervormde St. Nicolaas Kerk ligt op een vrij lage terp. De romaanse toren dateert uit de 13e eeuw. Is de kerk open? Bekijk dan het pronkstuk: een 16de eeuwse zerk met afbeelding van een krijgsman in volle wapenuitrusting. Deze afbeelding past bij het strijdbare leven van de beroemdste inwoner van Blije: Janke van Unema.
- Rechtdoor tot centrum dorp met Watse Cuperusplein ⑤
- Einde pleintje linksaf, Unemastraat, ooit een slenk (wadgeul) tussen zee en lager gelegen achterland.
- Einde Unemastraat provinciale weg oversteken, Ljouwerterdyk.
- Rechts vooruit een voormalige terp met woonhuis. Hier lag in de Middeleeuwen Unema State ⑥
- Rechtdoor Unemaloane. Vlak voor de zeedijk ligt een NAM-boorlocatie ⑦
- Rechtdoor weg (Zeedijk) oversteken, via de trap de dijk op voor uitzicht over kweldergebied ⑧
- Links af fietsen of dijk schuin links naar beneden aflopen tot locatie buitendijkse terp ⑨

Om weer terug te gaan:

- Via de dijk terug naar de weg rechts af Zeedijk, dan linksaf Kahoolsterlaan.
- Einde Kahoolsterlaan provinciale weg oversteken, linksaf richting Blije. Bij ingang dorp rechtsaf Vogelzangsterweg tot beginpunt Bezoekerscentrum Terp Hegebeintum.

